

A woman wearing a red headscarf and a dark shirt is shown in profile, looking down at several shells held in her open palm. The background is a vast, calm body of water under a clear sky. The entire image has a warm, reddish-orange color cast.

Svenska i naturen

Studieplan med ledarhandledning

Innehåll

Inledning	3
Vad är en studiecirkel?.....	4
Några grundregler:	4
Om studieplanen Svenska i naturen	5
Varför lära sig svenska i naturen?.....	6
Vad ska jag som ledare tänka på?.....	8
Träff 1: Att benämna det vi ser	14
Inledning	14
Övningar ute.....	15
Avslut	19
Träff 2 : Att benämna det vi upplever	22
Inledning	22
Övningar ute.....	23
Avslut	24
Träff 3: Att benämna det vi gör	28
Inledning	28
Övningar ute.....	29
Avslut	4
Bilagor	se separat

Inledning

För mig är gemenskap viktigt. Närheten till min familj, mina vänner och bekanta, och att kunna träffa dem i en trygg miljö, gör mig privilegierad.

Samtidigt rasar krig någon annanstans. Många flyr till Sverige, med en dröm om trygghet och ett värdigt liv. Nyheterna förmedlar en förvirrande bild. Hur ska vi kunna ta emot alla? Vi stänger gränserna. Några blir förskräckta och ängsliga - skvaller och hiskeliga historier börjar spridas. Slutsatser dras baserat på rädsla. Plötsligt är det okej att vända ryggen till.

Men det är inte allt som händer. Jag blev också orolig, men tänkte att om jag vill leva i ett vänligare samhälle måste jag börja med mig själv. Jag valde att innesluta de som kommer flyende i min bild av gemenskap. Jag hittade ett uppdrag som volontär på ett asylboende och började göra naturutflykter med asylsökande. Snabbt märkte jag att många tänkte likadant. Människor som är fantastiska värdar, som nyfiket välkomnar och vill lära känna. Det finns en speciellt fin gemenskap i en grupp som vill väl, där alla är modiga och går ur sina komfortzoner.

Som cirkelledare hade jag förmånen att träffa människor från andra länder och kulturer. Jag förbluffades av det oerhört mjuka, generösa och tillgivna sättet jag blev mottagen på. Det är en speciell upplevelse. Fridfull. Vänlig. Tillåtande. Jag trodde att jag som volontär skulle vara den som välkomnade dem. Det blev de som välkomnade mig. In i den gemenskap de bygger här.

Vi har oändligt mycket att lära oss jämfört med vad vi kan lära ut. Vi behöver utveckla ett samhälle där vi tillsammans skapar förutsättningarna för ett tryggt och värdigt liv. En väg framåt är att dela kunskap och få nya erfarenheter tillsammans. Att ta steget och bli cirkelledare är det mest svindlande och utmanande jag gjort, sedan jag lärde mig klättra i träd som barn. Min känsla av gemenskap har breddats, och på köpet har jag fått en mycket bättre utsikt.

*Kristina Keyzer, Naturskyddsföreningen
Naturguide och cirkelledare på asylboende 2015*

Studie
främjandet

Nynäshamns
Naturskola

Januari 2017

Författare: Robert Lättman-Masch & Mats Wejdmark, Nynäshamns Naturskola

Projektledare: Karin Ekermann

Referensgrupp: Kristina Keyzer, Kajsa Grebäck, Adil Sadiku och Antonius Hanna (Naturskyddsföreningen)

Pilotprojekt i Studiefrämjandet Väst i samarbete med Svenska Turistföreningen. Ansvarig: Sussi Andréasson

Grafisk form: Anna Lillkung

Foto: Robert Lättman-Masch, Christian Saltas, Kajsa Grebäck, Studiefrämjandets arkiv

studieframjandet.se

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en unik lärandeform med lång historia i Sverige. Idén bakom studiecirkeln är lika enkel som genial: en studiecirkel är en liten grupp människor som av eget intresse samlas för att lära sig tillsammans.

Att starta en studiecirkel kostar ingenting och den kan handla om nästan vad som helst. Det är deltagarna själva som tillsammans planerar studiecirkelns upplägg. En studiecirkel präglas av ett demokratiskt synsätt. Det betyder att alla som deltar bidrar med sina synpunkter, analyser och idéer.

De allra flesta studiecirkelar bygger på deltagarnas egen drift och planering. Men i somliga cirkelar blir cirkelledaren en mer central person i förberedelserna och utförandet av träffarna. I dessa fall tar vi fram en ledarhandledning som stöd för dig som ska vara cirkelledare.

Studieförbundet är ett av tio studieförbund som alla får ekonomiskt stöd av stat, landsting och kommun. Vi får stöd för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet. Det kallas för folkbildning.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirkelar som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är viktigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara vid någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studieförbundet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studieförbundet kan hjälpa till med. Du blir också inbjuden till att gratis delta i Studieförbundets ledarutvecklingsprogram.

Om studieplanen Svenska i naturen

Studieförbunden har sedan hösten 2015 haft ett betydelsefullt uppdrag. Vi startar studiecirklar med asylsökande för att de ska få möjlighet att bli bekanta med det svenska språket och samhället - redan under deras väntan på eventuellt uppehållstillstånd.

Engagemanget från allmänheten, liksom från Studieförbundets samarbets- och medlemsorganisationer har varit stort. Det finns en vilja att göra något handfast, inte bara skänka bidrag till insamlingsorganisationer. Men behovet av ledare som kan leda studiecirklar med asylsökande är fortfarande stort i dag.

Studiematerialet *Svenska i naturen* är en del av detta arbete. Genom att lära sig svenska i naturen tillsammans med andra ökar asylsökande inte bara sina ordförråd, de lär sig också om skillnaderna och likheterna mellan den svenska naturen och naturen i sina hemländer. Samtidigt får de kontakt med föreningslivet.

I studiecirkeln får cirkelledare och cirkeldeltagare samtidigt lära känna varandra, lära med och av varandra och ha roligt tillsammans. I en grupp där det är svårt att kommunicera via språk hittar deltagarna annat som de har gemensamt: att vara utomhus, ha picknick, promenera, eller att hitta en växt eller djur som även finns i hemlandet.

Syftet med den här studieplanen är att sänka tröskeln för personer som är intresserade av att vara cirkelledare. Materialet har tagits fram av Nynäshamns Naturskola i samarbete med Studieförbundet.

Tanken är att bland andra Studieförbundets medlemsorganisationer runt om i Sverige ska kunna använda materialet. Studieplanen ger förslag på cirkelns upplägg och går även in på vad som är viktigt att tänka på som ledare för en cirkel med asylsökande.

Studiecirkeln består av tre träffar som är tre studietimmar var. Övningar och aktiviteter, som främst genomförs utomhus, beskrivs detaljerat i materialet. Syftet är att de ska vara ett stöd för cirkelledare, särskilt för de som inte är vana att leda grupper utomhus.

Foto: Christian Saltas

Varför lära sig svenska i naturen?

Språkutveckling ute

Deltagarna i studiecirkeln kommer att ha olika bakgrund och olika erfarenheter. Genom att vistas i grupp i naturen får deltagarna gemensamma upplevelser att reflektera kring. De kommer då att vara i samma utgångsläge där de kan kommunicera med varandra oavsett tidigare bakgrund. En högutbildad ställs lika fascinerad inför en stor grön vårtbitare eller en vacker byggnad som en analfabet, och de kan med trevande steg tala om det på svenska.

Cirkelträffarnas begränsade tid gör att tiden måste ägnas åt det som sker här och nu. Det är platsen, deltagarna och den gemensamma upplevelsen som blir utgångspunkten i läran-

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

det av det svenska språket. Cirkelledaren skapar förutsättningar för situationer, händelser och upplevelser som deltagarna kan börja kommunicera med varandra och med ledaren om. De styrda övningarna i cirkeln kompletteras med de lika viktiga informella diskussionerna och frågorna mellan övningarna.

Naturen öppnar upp för folkbildningen

I studiecirkeln möts en liten grupp för att lära sig något tillsammans – av eget intresse och av fri vilja. Meningen är inte att cirkelledaren står som lärare framför deltagarna utan att det blir ett utbyte av kunskap och lärande. Vissa växtarter och djur i den svenska naturen hittas också i deltagarnas ursprungsländer. Genom att diskutera skillnaderna och likheterna i naturen hittar deltagarna och cirkelledarna gemensamma grunder att utgå från.

Som cirkelledare ska du inte utgå ifrån att allt i den svenska naturen är något nytt för deltagarna, men du ska vara beredd på att diskutera vad som är olikt. Det är också viktigt att tänka på studiecirkeln som ett tillfälle att ha roligt tillsammans.

För att beskriva omgivningen kommer deltagarna så småningom att behöva öka sitt ordförråd med till exempel adjektiv, för att exempelvis beskriva hur ett träd känns. I naturen använder deltagarna alla sinnen och som cirkelledare hjälper du dem att hitta de svenska orden för vad de upplever. Här kan också digital teknik som översättningsappar vara till stor hjälp.

Artkunskap ger rikt ordförråd

Ett sätt att få ett ökat ordförråd och kunskap om mångfalden i naturen är att benämna olika arter av växter och djur med deras rätta namn. Det kommer också att locka till diskussioner kring vilka arter eller besläktade arter som finns både i Sverige och i de länder deltagarna kommer från. Genom att benämna växter och djur vid deras rätta namn visar vi också att de är betydelsefulla.

Naturupplevelser stärker hälsan

Att vara utomhus för med sig mycket positivt för hälsan. Det handlar inte bara om ökad fysisk aktivitet, utan också om att få tillräckligt med solljus för att producera D-vitamin som stärker skelettet och immunförsvaret. Att röra på sig stärker musklerna och kan förhindra framtida problem med till exempel rygg, nacke, axlar

och knän. Rörelse ute i naturen är också bra för motoriken, särskilt för barn och äldre.

I naturen har luftburna smittoämnen det svårare att sprida sig. Naturens gröna färger bidrar till att personer snabbare kan återhämta sig efter sjukdom. De har en lugnande effekt på stressade personer och bidrar till återhämtning. Vistelse i naturen ger också bättre sömn vilket är viktigt för den allmänna återhämtningen. Det kan i viss mån också förbättra den psykiska hälsan genom känslan av sammanhang och att vara en del av något större.

Att byta miljö stimulerar även till lärande bl.a. genom att våra erfarenheter och kunskaper tvingas testas i nya situationer. Det leder till viktiga revideringar av våra tidigare kunskaper om sakers tillstånd. Läs mer om argument för att vistas i naturen i skriften *Frisk i naturen*.

Vad ska jag som ledare tänka på?

Det är bra om du som cirkelledare är öppen och visar att du är nyfiken och vill lära dig mer. Det smittar vidare till deltagarna. Kom också ihåg att förmedla vänlighet och välkomnande. Ambitionen och entusiasmen hos deltagarna inför att lära sig svenska finns ofta redan där.

Tänk på att det tar tid att lära sig nya ord. Ha inte för höga förväntningar utan fokusera på mötet med och mellan deltagarna. Det blir säl-lan som man planerat men det blir ändå bra. Ju noggrannare du planerat desto lättare blir det dessutom att vara flexibel.

Din lokala handläggare på Studieförbundet kan ge stöd och hjälp med t.ex. studiematerial och planering under studiecirkelns gång. Handläggaren kan även hjälpa till med att hitta kontakter på asylboenden som kan fungera som "ambassadörer". En sådan person kan locka flera deltagare till cirkeln och även upp-muntra dem att fortsätta. Det är nämligen inte ovanligt att deltagare endast dyker upp på en träff - och det är viktigt att inte ta det person-ligt som cirkelledare.

Inför första cirkelträffen

I början av träffen är det viktigt att vara tydlig med hur timmarna tillsammans kommer att se ut. Till hjälp finns bilder att visa deltagarna (Bilaga 1, sid 4).

Det kan också vara bra att enkelt beskriva allemansrätten inför de övningar där deltagarna kommer att samla naturföremål. Du kan ladda ner affischer på hemsidan Håll Sverige Rent, som med illustrationer visar vad man får och inte får göra i naturen. På Naturvårdsverkets hemsida finns också regler i text på enkel svenska och på olika språk.

Om du inte varit naturguide tidigare är det en god idé att läsa Ulrik Alms *Guiden för Naturguiden*, som grundligt går igenom vad du ska tänka på innan, under och efter en utflykt i naturen. Kontakta din lokala handläggare på Studieförbundet för att få *Guiden för Naturguiden* som pdf.

Resurser

Ladda ner affischer om Allemansrätten på hemsidan Håll Sverige rent: <http://www.hsr.se/var-radd-om-din-arena/other-languages>

Kontakta din lokala handläggare för att få *Guiden för Naturguiden* som pdf.

Platsen

Inför första träffen är det bra att välja en plats som inte ställer för höga krav på deltagarnas kläder. Det är också viktigt att du besöker platsen du tänkt att ni ska vara på innan varje träff. På så sätt kan du bättre planera hur aktiviteterna ska utföras. Nedan är några andra tips att tänka på när du väljer plats:

- Tänk på vilka aktiviteter som ska genomföras. Om du planerat en samling inomhus är det bra om utemiljön ligger i närheten.
- Välj platser där det finns tillgång till toalett. Detta är i synnerhet viktigt om hela träffen hålls utomhus. Om ni har samling inomhus först är det bra att påminna deltagarna om att gå på toaletten innan ni går ut för att göra övningar.
- Fundera över ljud, ljus och utformning på platsen utomhus.

- Se till att du hörs och syns av hela gruppen på platsen (stå närmare gruppen om det finns störande ljud, ställ dig på en sten för att stå lite högre, etc)
- Tänk på deltagarnas bekvämlighet före din egen. Deltagarna ska helst inte stå med solen i ansiktet eller i motvind. En kylig dag är det bra att stå på en plats där solen värmer.
- Ha med ett anteckningsblock och en penna för att samla ord och frågor som är värda att ta upp i helgrupp och sammanfatta det på enkel svenska.

Kläder och väder

Informationen inför första träffen är mycket viktig. Alla deltagare måste få en möjlighet att välja lämpliga kläder för aktuell väderlek och årstid, men var beredd på att alla inte valt helt rätt kläder. Det kan vara bra att ha med några regnponchos (kostar några tior på varuhus) i reserv vid oväntat regn eller vind.

Det är viktigt att välja en plats som inte ställer för höga krav på deltagarnas kläder och bekvämlighet. Foto: Kajsa Grebäck

Material

Du behöver material till övningarna som är lämpligt att ha med sig ute i olika väder. Vid varje övning i detta studiematerial står det preciserat vad som behövs. Några saker kan vara bra att alltid ha med sig oavsett vilka övningar cirkelträffen innehåller eftersom både deltagarna och naturen bjuder på överraskningar. Här är några tips:

- **En vit duk.** Här kan du lägga upp och presentera olika naturföremål så att de syns bra. Duken blir också en naturlig plats att samlas runt.
- **Skrivunderlägg och pennor.** Med ett skrivunderlägg försett med laminerade vita papper går det att använda det som en mini-white-board. Med ett glatt laminat går det att använda white-board-pennor, dessa fungerar dock inte vid regn. Med ett matt laminat går det att skriva med blyerts och det går att sudda och använda igen.
- **Naturböcker.** Några enkla böcker med bilder och namn på växter och djur är bra vid observationer av olika arter.
- **Smart phone eller surfplatta.** Mycket bra hjälpmedel för att översätta ord och visa bilder på olika arter. Det underlättar kommunikationen mellan deltagarna och mellan cirkelledaren och deltagarna.
- **Lupp.** En lupp eller ett förstoringsglas kan ge nya upplevelser av detaljer i naturen.
- **Tygpåse.** Alternativt en tre liters fryspåse. Används i olika aktiviteter där kort med ord samlas i en påse.
- **Extra kläder.** Om någon deltagare skulle ha alltför olämpliga kläder för den aktuella väderleken.
- **Första hjälpen.** Ett första hjälpen-kitt vid lättare skrubbsår och insektsstick har både en praktisk och en psykologisk betydelse för deltagarnas trivsel.

En lupp kan ge nya upplevelser av detaljer i naturen.
Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Mini-white-boards med matt och glatt laminat.
Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Övriga resurser

Du hittar utförliga beskrivningar till aktiviteter och övningar för varje enskild träff i studieplanen. Bilagorna finns samlade i ett skilt dokument och består av bildkort som kan användas i olika övningar för att förtydliga eller illustrera.

I bilagorna finns även ett kopieringsunderlag för vanligt förekommande ord i naturen, indelade enligt ordklasserna substantiv, adjektiv och verb. Det är enkelt att klippa ut orden i kopieringsunderlaget. Dessa används sedan i övningarna utomhus.

Tips: Du kan alltid skriva ut bildkort och ordkort vid ditt lokala Studieförbundet-kontor. Där finns det även möjlighet att laminera ordkorten så att de lätt kan användas i naturen oberoende av vädret.

Litteratur

För cirkelledare som vill läsa mer om att arrangera pedagogiska aktiviteter utomhus finns bokserien *Att lära in ute*.

Annan litteratur som kan vara bra att läsa är:

- *Lugn av naturen* (Åsa Ottoson, Mats Ottoson, 2013).
- *Det gröna finrummet* (Ebba Lisberg Jensen, Pernilla Ouis, 2014)
- *Frisk i naturen* (Det Nordiska projektet - Frisk i naturen, www.friskinaturen.org)
- Allemansrätten på olika språk (hemsidan Håll Sverige rent).

Det gröna finrummet,
(Ebba Lisberg Jensen,
Pernilla Ouais, 2014)

Att lära in svenska ute,
(R. Lättman-Masch, M.
Wejdmark m.fl.)

Lugn av naturen
(Åsa Ottoson, Mats Ot-
toson, 2013).

Frisk i naturen
(Det Nordiska pro-
jektet - *Frisk i na-
turen, friskinatu-
ren.org*)

Hur bemöta oro från deltagarna?

Flera av deltagarna är inte bekanta med den svenska naturen. De kan vara oroliga över farliga djur och giftiga växter med erfarenheter från sina egna länder. Som ledare kan du därför inledningsvis berätta att det inte finns några direkta hot i den svenska naturen, som exempelvis giftiga spindlar.

Det finns dock vissa djur och växter som man ska vara observant på. Tänk noggrant över hur du kommunicerar detta så att informationen inte får motsatt effekt. Det bästa är om du under en träff kan berätta eller visa med kroppsspråk några av de växter och djur som kan orsaka problem med hjälp av bilder.

Exempel på sådant i naturen som deltagarna skulle kunna vara oroliga för:

Geting. Foto: Robert Lättman-Masch

Myggor – de sticks men bär inte på t.ex. malaria. Stick undviks genom heltäckande kläder.

Getingar – de kan stickas och är ett av Sveriges farligaste djur för de som är allergiska. Stick undviks genom att inte irritera getingarna.

Fästingar – de är små och kan vara svåra att upptäcka. De kan bära på farliga smittor och därför kan ljusa kläder som täcker benen vara lämpliga. Det är viktigt att avlägsna dem så fort som möjligt om de satt sig fast. Men det mest troliga är att ingen fästing fastnar. Någon gång bör nyanlända ändå få information om möjligheterna att vaccinera sig mot TBE och vikten av att kontrollera sina ben och varma ställen på kroppen med tunn hud efter ett besök i naturen.

Snok. Foto: Yvonne Andersson

Ormar – huggormen är den enda giftiga arten och ett bitt leder sällan till allvarliga problem men det är viktigt att alltid uppsöka sjukvården efter ett bitt. Bitt undviks genom att vara uppmärksam och att klampa med fötterna och skapa vibrationer i marken. Berätta också att det finns tre olika ormar i Sverige.

Brännässlor – brännhåren kan göra ordentlig ont och utslagen kan se otäcka ut men det är inte farligt. På våren går det att berätta om denna brännande växt som en god och nyttig matlagingsväxt.

Giftiga bär, frukter och svampar – den enkla regeln är att bara äta sådant som med 100 % säkerhet går att äta. Detta gäller också om en bekant bjuder. Var noggrann med att

förmedla att vissa giftiga och ofarliga svampar ser väldigt lika ut.

Rovdjur – det är så sällsynt med attacker från rovdjur mot människa att det går att bortse från i dessa sammanhang. Om oron ändå finns går det att låta högt och mycket så flyr de flesta rovdjuren.

Andra däggdjur – älgen och vildsvinet skulle, med osannolik otur, kunna utgöra ett hot mot en människa. Det är framförallt under tiden då de har ungar.

Kyla – är framförallt ett trivselproblem men kan också vid t.ex. hård vind leda till köldskador. Med rätt kläder ska det inte utgöra något problem.

Älgar.

Röd flugsvamp. Foto: Karin Grein

Träff 1: Att benämna det vi ser

Inledning, inne eller ute (ca 45 min)

Första träffens tema:

- Att benämna det vi ser, både stort och smått.
- Fördelar med att vistas utomhus.

Målet med den första cirkelträffen är att deltagarna lär sig benämna det de ser, både stort och smått. Cirkelledaren förväntas också berätta om fördelarna med att vistas utomhus. Träffen har ordklassen substantiv som utgångspunkt.

Inledning

Cirkelledaren visar dagens planering i bildform och berättar om dagens träff (Bilaga 1, sid 4).

Bilderna visar tydligt och enkelt dagens upplägg

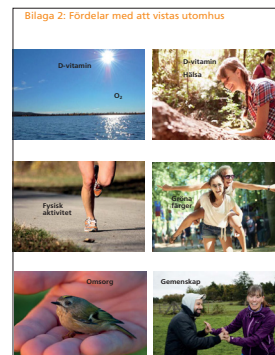
Presentation

Deltagarna får först presentera sig själva. Cirkelledaren kan välja ett föremål, till exempel en slät sten. Föremålet får gå runt så att alla får säga vad de heter. Stenen fyller en funktion i grupper där alla deltagare ska kunna komma till tals och göra sig hörda.

Låt deltagarna presentera sig med en hel mening: JAG HETER ... Särskilt cirkelledaren, men också deltagarna, kan ha namnskytt på sig.

Fördelar med att vistas utomhus

Cirkelledaren visar bilder som illustrerar fördelar med att vistas utomhus för deltagarna (Bilaga 2, sid 5).

Berätta för deltagarna att vistelse ute i naturen förbättrar hälsan genom att solen ger huden möjlighet att producera D-vitamin. Luften ute i naturen är oftast hälsosammare än inne i städer (inte lika många hälsoskadliga ämnen, partiklar och luftburna smittoämnen). Utevistelsen gör oss mer fysiskt aktiva jämfört med innevistelse. Den gröna färgen i naturen är även lugnande och har en läkande funktion.

Utomhus finns mycket att upptäcka, uppleva och lära känna. Kontakten med naturen kan öka vår omsorg om natur och närmiljö. Utomhus kan vi få gemensamma upplevelser av andra slag än inne. Upplevelserna leder till nya möten och lärande där flera sinnen aktiveras.

Årstiderna

Visa fyra bildkort som speglar årstiderna (Bilaga 3-6, sid 6-9). Deltagarna får genom dem en bild av hur Sverige förändras under året. Bilderna beskriver naturens förändring och några av de aktiviteter som kan göras utomhus under olika årstider

Fråga vilka årstider deltagarna är vana vid i länderna de kommer ifrån. Diskutera, i den mån det är möjligt, hur årstiderna ser ut i deltagarnas hemländer jämfört med i Sverige.

Övningar utomhus (ca 1,5 h)

Övning 1 - Ordcirkeln

Syftet med denna övning är att deltagarna ska öka sitt ordförråd av substantiv och samtidigt öva på att prata inför en grupp. Genom att namnge detaljer utomhus får deltagarna också en introduktion till den svenska naturen.

Material: En mini-white-board (vitt laminerat papper), white-board-penna (till glatt laminat) eller blyertspenna och suddgummi (till matt laminat). Alternativt en lärplatta med lämplig app för översättning.

1. Samla deltagarna i en cirkel på en detaljrik plats (en glänta, runt en växt, etc)
2. Håll i en sten eller annat naturföremål och berätta om övningen. Den som håller i stenen har ordet. Alla får möjlighet att benämna något de ser.
3. Börja själv benämna något som syns på platsen genom att säga ett ord och lämna över stenen till nästa person i cirkeln som i sin tur säger ett ord.
4. Deltagarna kan peka och benämna med ord på svenska eller på sitt eget språk. Vid behov säger cirkelledaren den svenska benämningen.
5. Deltagarna fortsätter flera varv så länge det finns nya ord att säga. För de som inte kommer på nya ord går det att repetera ett tidigare ord eller att passa.
6. Beroende på förkunskaper kan cirkelledaren eller annan svenskkunnig skriva ner orden för att senare kunna använda dem för repetition.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Övning 1 - Ordcirkeln

Alternativ: Istället för att låta ett föremål vandra runt kan cirkelledaren låtsas intervjua deltagarna genom att gå runt i cirkeln med en pinne som föreställer en mikrofon. Genom kontakten med varje deltagare kan ledaren stötta med ord och uttal. I större grupper kan det vara bra att deltagarna delas upp i mindre grupper (minst 5 pers/cirkel). Cirkelledaren går då mellan grupperna och ger stöd.

Tips: Tänk på att vara lyhörd och läsa av deltagarna. Vissa kan känna sig utsatta i situationen och är kanske inte vana vid att prata inför grupp, allra minst på ett främmande språk. Du kan sätta dig in i en liknande situation genom att säga orden på deltagarnas språk. Då signalerar du att det är okej att pröva sig fram, smaka på orden och att det inte gör något om det blir fel. Det kommer också att locka till skratt vilket lättar upp stämningen.

Om deltagarna är helt främmande för att prata inför varandra i cirkel går det att pröva andra sätt. Gruppen kan mingla innan och diskutera olika ord på platsen som övningen ska genomföras på. Ett annat sätt är att cirkelledaren guidar gruppen och benämner olika detaljer på platsen. I en liten grupp går det givetvis att i dialogform diskutera ord.

Använd deltagarnas telefoner och befintliga appar för översättningar som hjälpmedel. Cirkelledaren kan förtydliga orden och visa stavningen på en mini-white-board eller surfplatta. Då går det att sudda när nya ord behöver förtydligas.

Översättningsappar på en surfplatta eller på en telefon är en stor tillgång i övningen. På surfplattan kan du även förtydliga ord och stavning.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Du kan förtydliga orden och visa stavningen på en mini-white-board.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Övning 2: Substantivpåsen

Syftet med övningen är att öka ordförrådet genom att beskriva omgivningen på olika detaljnivåer. Genom aktiviteten får deltagarna också uppleva svensk natur och dess detaljer, landskapselement och vädertyper.

Inför övningen kan cirkelledaren välja ut ett antal ord som ska användas beroende på platsen, landskapet, vädret och deltagarnas förkunskaper.

Material: De 100 kort med vanligt förekommande substantiv som finns i kopieringsunderlaget Substantivpåsen (Bilaga 8, sid 12). Till exempel kvist, sten, gräs, mossa, träd och sand.

1. Deltagarna delar upp sig i mindre grupper om två till tre personer.
2. Alla får en eller flera lappar med ord av cirkelledaren och går sedan och hämtar eller lägger lapparna på det som orden avser.
3. Efter att ha lagt ut lapparna redovisar alla grupper vad de gjort.
4. Deltagarna och cirkelledaren fotograferar orden tillsammans med föremålen. Fotografierna kan användas för repetition mellan cirkelträffarna eller vid nästa träff.

Orden i övningen är bara ett medel för att få deltagarna att börja kommunicera om sådant de ser omkring sig. De som ännu inte kan uttala orden och har svårt att kommunicera kan alltid lära sig några nya ord samt lyssna och lära av de andra.

Foto: Robert Lättman-Masch,
Nynäshamns Naturskola

Foto: Robert Lättman-Masch,
Nynäshamns Naturskola

Övning 3 - Alfabetduken

Syftet med övningen är att namnge detaljer i omgivningen och låta deltagarna själva, inom ett begränsat område, bege sig ut i den svenska naturen. Det blir också en första introduktion till svensk flora och fauna. Deltagarna får möjlighet att uppleva de olika föremålen med flera sinnen och orden kopplas sedan till sinnesintryck. Då minns de orden lättare. Deltagarna får också en tydlig minnesbild av alfabetet.

Material: En duk med alla alfabetets bokstäver skrivna både i versaler och i gemener. En mini-white-board i form av ett vitt laminerat papper, white-board-penna (till glatt laminat) eller blyertspenna och suddgummi (till matt laminat).

1. Lägg duken med alfabetets alla bokstäver på marken. Visa hur övningen går till genom att hämta två olika föremål och lägga dem på duken efter bokstäverna orden börjar på. Förtydliga vid behov genom att skriva orden på en mini-white-board.
2. Deltagarna hämtar föremål och lägger föremålet på dess initialbokstav, t.ex. en sten på S och en kvist på K. OBS! Hela duken kommer inte att fyllas.
3. Om det finns två dukar kan deltagarna lägga föremålen på respektive bokstav utifrån sina hemspråk. Då kan cirkelledaren föra över föremålen till den andra duken där de sorteras efter de svenska benämningarna.
4. Varje deltagare redovisar sina föremål. Föremålens namn kan repeteras flera gånger.
5. Beroende på deltagarnas förkunskaper går det att flytta föremål, som benämnts allmänt, genom att benämna dem med sitt rätta artnamn. Till exempel kan kotten läggas på bokstaven T som tallkotte eller bladet som aspblad på bokstaven A.
6. Föremålen fotograferas och kan användas av deltagarna för repetition av orden.
7. I de fall deltagarna inte har några förkunskaper i svenska kan de hämta varsitt föremål som cirkelledaren benämner och lägger ut på duken.

OBS! Allemansrättens regler måste följas under övningen. Säg till deltagarna att de endast får hämta mindre bitar av exempelvis mossor eller enstaka exemplar av växter.

Tips: Det kan löna sig att skriva ut fotografierna av föremålen på A3-papper för att dela ut till deltagarna vid nästa träff. Det kan du som ledare t.ex. göra vid ditt lokala Studieförbundet-kontor.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Lek

Beroende på gruppen och hur cirkelträffen utomhus fungerar går det att lägga in en kort aktivitet som lockar till skratt. Det kan vara en traditionell svensk lek eller en annan lustfylld aktivitet som bara ska vara rolig för att höja stämningen eller öka uppmärksamheten inför nästa aktivitet. Leken bör vara enkel så att alla kan delta, oavsett fysiska förutsättningar.

Sten, sax och påse är ett exempel på en enkel lek som kan utvecklas med nytt innehåll. Deltagarna kan till exempel mötas i dueller och samtidigt presentera sig för varandra i all enkelhet. Leken finns även i andra länder men oftast är påsen då ett papper. På engelska heter leken rock, paper, scissors.

För att alla ska få presentera sig för varandra och få vara med i fler dueller går det att göra en cirkelrörelse genom att använda årstidskortet. Årstidskortet sätts upp med klädnypor i buskar eller träd så att de sitter i cirkel med ungefär fem meters avstånd.

Deltagarna samlas vid årets början, vid vinterkortet. Duellerna börjar och vinnarna går vidare till våren. Duellerna fortsätter och vinnarna går vidare. Framme vid årets början duellerar vinnarna med de som ännu inte lämnat vintern. Aktiviteten avslutas när det känns lämpligt och så många som möjligt har presenterat sig för varandra. Kan alla redan varandras namn går det att lägga till andra fakta om sig själv som kan framföras på lätt svenska.

Tips

Vid genomgång av övningarna är det viktigt att vara tydlig och på gränsen till övertydlig. Stryk under det som sägs i instruktionerna med hjälp av kroppsspråk. Läs av deltagarnas ansiktsuttryck och repetera, gärna på ännu enklare svenska om det behövs. Att själv visa med kroppen hur övningen ska genomföras är oftast det bästa oavsett deltagarnas bakgrund.

Efter varje övning kan deltagarna reflektera tillsammans i några minuter och sedan sammanfatta vad de sagt. Om det har uppkommit frågor om själva övningen eller om ord och begrepp som behöver förklaras kan det vara tillfälle att diskutera det.

Promenad

Vid promenaden tillbaka får deltagarna ta en lapp var ur substantivpåsen (Bilaga 8) och cirkelledaren visar med fingrarna hur många föremål de ska plocka, till exempel tre stenar. Föremålen ska användas i nästa aktivitet.

Foto: Emma Sköld

Avslut, inne eller ute (ca 45 min)

Följande aktiviteter passar utmärkt att göra utomhus om vädret tillåter.

Tavla

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Inne eller ute samlas alla föremål som deltagarna samlat under promenaden, till exempel 3 stenar, 5 kvistar, 7 blad och så vidare på ett bord eller på en vit duk på marken. Deltagarna skapar tillsammans en tavla som de och cirkelledaren fotograferar. Tavlan visas inledningsvis på kommande träff som repetition.

Fika

Att fika är typiskt svenskt - svenskarna dricker näst mest kaffe i världen efter finländarna. Förutom att dricka kaffe och äta något tilltugg fyller fikapausen en social funktion på arbetsplatser, skolor och andra mötesplatser.

Under första träffen kan cirkelledaren bjuda på typiskt svenskt fika som introduktion till fikakulturen. Inför kommande träffar kan deltagarna uppmanas att ta med traditionella tilltugg och drycker från sina hemländer.

Finns det möjlighet att samlas och fika runt en öppen eld är detta en stor fördel, särskilt under den kallare tiden av året.

Vid fikat kan deltagarna reflektera över utevistelsen, aktiviteterna och de ord som använts. De kan även diskutera vad som var nytt för dem i den svenska naturen, i den mån det är möjligt och med hjälp av översättningsappar.

Ytterligare repetition och möjlighet att skriva nya ord på papper kan vara till hjälp för de som vill. Det är lättare att minnas det som skrivs för hand än det som skrivs digitalt.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Observera att språkinläring sker hela tiden. Möten, samtal och kommunikation kommer att ske mellan deltagare och mellan deltagare och cirkelledare även mellan aktiviteterna och utanför studiecirkelns planering. Det är viktigt att vara lyhörd och låta detta ta sin tid utan att stressa vidare till nästa övning. Som cirkelledare kan det vara bra att lyssna och sedan sammanfatta på enkel svenska.

Utvärdering av träffen

Varje cirkelträff är unik precis som cirkelledaren och deltagarna. För att öka kvaliteten inför kommande cirkelträff är det bra att utvärdera sitt agerande och träffens innehåll. Det är vanligt att deltagare inte känner sig bekväma att kritisera cirkelträffen. Det är därför bra att fråga specifika frågor, med hjälp av översättningsappar vid behov.

Exempel på frågor:

- Vad var roligast, mest lärorikt, intressant?
- Vilka aktiviteter var bäst/sämst?
- Var något tråkigt/ svårt/ obehagligt?

Deltagarna kan säga sina åsikter på enkel svenska. Du kan också be deltagarna välja mellan tre alternativ för att grovt få en bild av deras åsikter, till exempel tumme upp, tumme ner eller tumme åt sidan. Om deltagarna istället lämnar in lappar anonymt kan de rita glad, ledsen eller neutral mun.

Om deltagarna överlag är negativt inställda kan det vara bra att försöka ta reda på i detalj vad missnöjet består i för att kunna förändra agerande och innehåll inför nästa träff.

Foto: Christian Saltas

Träff 2 : Att benämna det vi upplever

Inledning, inne eller ute (ca 45 min)

Andra träffens tema:

- Att benämna det vi upplever med våra sinnen ute.
- Allemansrätten.

Under den andra träffen kommer deltagarna lära sig ord för att benämna det vi upplever med våra sinnen ute. Ordklassen adjektiv är utgångspunkten - ord som är beskrivande och berättar om sakers egenskaper. Den andra träffen går också in på allemansrätten.

Inledning

Cirkelledaren visar dagens planering i bildform och berättar om dagens träff (Bilag 1, sid 4).

Bilderna visar tydligt dagens upplägg.

Presentation

Precis som vid första träffen får deltagarna presentera sig för varandra med en hel mening: JAG HETER... Ett naturföremål kan vandra mellan deltagarna för att fördela ordet. Ni kan återanvända namnskytarna från första träffen.

Repetition

Inledningsvis finns det möjlighet att repetera ord från första träffen genom att sammanfatta

vad som hände då. Använd fotografier och sparade naturföremål till hjälp. En dataprojektor är användbar vid gemensamma reflektioner kring bilder inomhus.

Allemansrätten

Introducera allemansrätten för deltagarna: vad är tillåtet och inte tillåtet att göra i naturen. Använd affischer från Håll Sverige Rent för att illustrera och visa gärna med kroppen vad som är tillåtet eller inte.

Det är viktigt för deltagarna att få kännedom om att det alltid finns en markägare och att den som vistas på annans mark har ett ansvar att inte **störa** och inte **förstöra**. Detta är grunden för allemansrätten. En förutsättning för att den ska finnas kvar är att den inte missbrukas.

Viktigt att förklara:

- Allemansrätten innebär att du får röra på dig på annans mark utan att fråga om lov, under förutsättningen att du inte stör eller förstör.
- Allemansrätten bygger på frihet under ansvar. Du får inte skada eller skräpa ner i naturen, störa djurlivet eller inkräkta på tomtmark.
- Du får fritt plocka blommor, bär och svamp i naturen. Men var uppmärksam att vissa växter är fridlysta och inte får plockas.
- Naturreservat är i allmänhet öppna för allmänheten, men där gäller ofta särskilda regler angående vad som är tillåtet.
- Att elda är i allmänhet tillåtet, men aldrig om det är minsta fara för brand och sällan i större städer som Stockholm.

Övningar utomhus (ca 1,5 h)

Övning 1 - OrdcirkeIn

Syftet med denna övning är att deltagarna ska öka sina ordförråd av beskrivande ord (adjektiv) och samtidigt öva på att prata inför en grupp. Genom att de redan gjort övningen på förra träffen är det lättare att förklara att de denna gång ska beskriva hur föremål upplevs framförallt genom att titta och känna. Om plats och årstid ger möjlighet att också smaka och lukta får deltagarna en ännu mer sinnlig introduktion till naturen.

Material: En mini-white-board (vitt laminerat papper), white-board-penna (till glatt laminat) eller blyertspenna och suddgummi (till matt laminat). Alternativt en lärplatta med lämplig app för översättning.

1. Samla deltagarna i cirkel på en detaljrik plats med stor mångfald av växter och naturföremål.
2. Håll i en sten eller annat naturföremål och berätta om övningen. Den som håller i stenen har ordet. Alla får möjlighet att beskriva något innanför cirkeln.
3. Börja beskriva något på platsen genom att visa och säga ett adjektiv. Ge sedan naturföremålet till nästa person.
4. Deltagarna kan peka och benämna med ord på svenska eller på sitt eget språk. Vid behov säger cirkelledaren den svenska benämningen.
5. Deltagarna fortsätter flera varv så länge det finns nya ord att säga. För de som inte kommer på nya ord går det att repetera ett tidigare ord eller att passa.
6. Beroende på förkunskaper kan du som ledare eller annan svenskkunnig skriva ner orden för att de senare ska kunna användas för repetition.

OBS! Du hittar alternativ och tips till utförandet av denna uppgift i Träff 1, Övning 1, sid 16.

Foto: Christian Saltas

Övning 2: Beskrivande ord - Adjektivpåsen

Syftet med övningen är att öka ordförrådet av beskrivande ord genom att beskriva omgivningen på olika detaljnivåer. Genom aktiviteten får deltagarna se och uppleva orden samtidigt som de lär sig mer om den svenska naturen.

Inför övningen kan cirkelledaren behöva välja ut ett antal ord som ska användas beroende på platsen, landskapet, vädret och deltagarnas förkunskaper.

Material: De 150 kort med vanligt förekommande beskrivande ord (adjektiv) som finns i kopieringsunderlaget Adjektivpåsen (Bilaga 9, sid 21).

1. Deltagarna delar upp sig i mindre grupper om två till tre personer.
2. Alla får en eller flera lappar med ord av cirkelledaren. De går sedan och hämtar eller lägger lapparna på det som orden avser.
3. Alla grupper redovisar vad de gjort.
4. Deltagarna och cirkelledaren fotograferar orden tillsammans med föremålen. Fotografierna kan användas för repetition mellan cirkelträffarna eller vid nästa träff.

Orden i övningen är bara ett medel för att få deltagarna att börja kommunicera om sådant de upplever omkring sig. De som ännu inte kan uttala orden och har svårt att kommunicera kan alltid lära sig några nya ord och lyssna och lära av de andra.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Tips

Som cirkelledare går det att lägga särskilt fokus på vädret. Då gör du övningen ovan med bara de ord ur kopieringsunderlaget som har med vädret att göra. Att öka förrådet av ord som beskriver vädret kan vara bra eftersom vädertyperna i Sverige skiftar från dag till dag och efter årstiderna. Vädret är därför en gemensam upplevelse att samtala om.

Vädret är också ofta en bra ingång till att börja kommunicera även om annat. Ett bra exempel på att vädret kan öppna för samtal är när det någon gång blir extremväder. Det leder ofta till att folk börjar prata med helt okända personer, till exempel på en busshållplats.

Övning 3 - Alfabetduken

Syftet med denna övning är att beskriva detaljer i omgivningen och låta deltagarna själva, inom ett begränsat område, bege sig ut i den svenska naturen. Genom att de får möjlighet att uppleva de olika föremålen med flera sinnen kan de beskrivande orden kopplas till sinnesintryck. Då minns de orden lättare. Deltagarna får också en tydlig minnesbild av alfabetet.

Material: En duk med alla alfabetets bokstäver skrivna både i versaler och i gemener. En mini-white-board i form av ett vitt laminerat papper, white-board-penna (till glatt laminat) eller blyertspenna och suddgummi (till matt laminat).

1. Lägg en duk med alfabetets alla bokstäver på marken. Visa hur övningen går till, precis som vid första träffen, genom att hämta två olika föremål som läggs på duken efter vilka bokstäver de beskrivande orden börjar på. Exempelvis en kantig sten på K och en slät pinne på S. Det går att förtydliga genom att skriva orden på en mini-white-board.
2. Deltagarna hämtar föremål och lägger föremålet på det beskrivande ordets initialbokstav. Hjälp till vid behov. Hela duken kommer inte att fyllas.
3. Om det finns två dukar kan deltagarna lägga föremålen på respektive bokstav utifrån sina hemspråk. Då kan cirkelledaren föra över föremålen till den andra duken där de ordnas efter de svenska benämningarna.
4. Varje deltagare får redovisa sina föremål och föremålens egenskaper kan repeteras flera gånger.
5. Föremålen fotograferas och kan användas av deltagarna för repetition av orden.
6. I de fall deltagarna inte har några förkunskaper i svenska kan de hämta varsitt föremål som cirkelledaren benämner och lägger ut på duken.

OBS! Allemansrättens regler måste följas under övningen. Säg till deltagarna att de endast får hämta mindre bitar av exempelvis mossor eller enstaka exemplar av växter.

Tips: Det kan löna sig att skriva ut fotografierna av föremålen på A3-papper för att dela ut till deltagarna vid nästa träff. Det kan du som ledare t.ex. göra vid ditt lokala Studieförbundet-kontor.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Känna, lära och lära känna

Med hjälp av händerna och känseln går det att beskriva föremål utan att de syns. Deltagarna och cirkelledaren står inledningsvis i cirkel med händerna bakom ryggen. Cirkelledaren hämtar ett naturföremål i närheten och lägger det i en av deltagarnas händer för att visa hur aktiviteten ska gå till.

Cirkelledaren och deltagaren byter sedan plats och deltagaren lägger ett föremål i cirkelledarens händer. Med händerna bakom ryggen beskriver cirkelledaren föremålet med adjektiv. Föremålet är kanske runt, slätt och hårt. Deltagaren tar tillbaka föremålet och cirkelledaren hämtar sedan ett likadant föremål. Deltagarna delas därpå in i par och genomför aktiviteten som den beskrivs ovan. Cirkelledaren går mellan paren och hjälper med ord och uttal.

Lyssna

Under denna sinnliga träff kan det vara ett bra tillfälle att stanna upp, vara tyst och lyssna. Genom att låta deltagarna stå i cirkel och blunda kan de försöka urskilja så många olika ljud som möjligt. I en urban miljö kan de avskärma ljud från bilar genom att sätta händerna bakom öronen och således förstora öronen och styra mottagandet av ljud.

Det är svårt att beskriva ljud och det finns heller inte så många adjektiv som beskriver ljud. Deltagarna och cirkelledaren kan tillsammans istället berätta vilka ljud de hört, till exempel en fågel, bil, prasslande löv och vinden. Det finns här möjlighet att benämna träd och fåg-

lar vid artnamn; talgoxens sång, suset i björken och surret från humlor.

Tips

Vid genomgång av övningarna är det viktigt att vara tydlig och på gränsen till övertydlig. Stryk under det som sägs i instruktionerna med hjälp av kroppsspråk. Läs av deltagarnas ansiktsuttryck och repetera, gärna på ännu enklare svenska om det behövs. Att själv visa med kroppen hur övningen ska genomföras är oftast det bästa oavsett deltagarnas bakgrund.

Efter varje övning kan deltagarna reflektera tillsammans i några minuter och sedan sammanfatta vad de sagt. Om det har uppkommit frågor om själva övningen eller om ord och begrepp som behöver förklaras kan det vara tillfälle att diskutera det.

Promenad

Vid promenaden tillbaka får deltagarna ta en lapp var ur adjektivpåsen (Bilaga 9, sid 21) och cirkelledaren visar med fingrarna hur många föremål de ska plocka.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Avslut, inne eller ute (ca 45 min)

Följande aktiviteter passar också utmärkt att göra utomhus om vädret tillåter.

En beskrivande mening

Alla samlas inne eller ute med sina föremål. Cirkelledaren har också tagit med sig ett föremål och visar vad de ska göra med det. Ledaren säger en mening, till exempel: Bladet är **tunt**, vädret är **blåsig** och jag är **glad**. I den meningen finns tre beskrivande ord som talar om hur ledaren upplever föremålet, vädret och sig själv.

Deltagarna kan säga en mening som pinnen är lätt, det är kallt och jag är glad. Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Deltagarna får sedan en stund på sig att förbereda sin mening med hjälp från cirkelledaren och lämpliga appar för översättning. Alla får sedan säga sina meningar efter förmåga.

Fika

Inför denna träff kanske deltagarna har tagit med sig traditionella tilltugg och drycker från sina hemländer. Det är ett bra tillfälle att fortsätta med de beskrivande orden. Genom att tala om det som äts används många adjektiv.

Vid fikastunden finns möjlighet för deltagarna att reflektera över utevistelsen, aktiviteterna och alla de ord som använts. Ytterligare repetition och eventuellt möjlighet att skriva nya ord på papper kan vara till hjälp för de som önskar. Det är lättare att minnas det som skrivs för hand jämfört med det som skrivs digitalt.

Observera att språkinläring sker hela tiden. Möten, samtal och kommunikation kommer att ske mellan deltagare och mellan deltagare och cirkelledare även mellan aktiviteterna och utanför studiecirkelns planering.

Finns det möjlighet att samlas och fika runt en öppen eld är detta en stor fördel, särskilt under den kallare tiden av året.

Utvärdering av träffen

Be deltagarna utvärdera cirkelträffen på samma sätt som de gjorde efter den första träffen (Träff 1, sid 21). Allt eftersom du lär känna deltagarna bättre kan du fråga mera specifika frågor om t.ex. enskilda övningar.

Träff 3: Att benämna det vi gör

Inledning, inne eller ute (ca 45 min)

Tredje träffens tema:

- Att benämna det vi gör och det som händer ute.
- Svenskt friluftsliv.

Under den tredje träffen kommer deltagarna lära sig ord för att benämna det vi gör och det som händer ute. Träffen har ordklassen verb som utgångspunkt - ord för sådant som sker och görs, t.ex. går, ångrar och susar. Den här träffen handlar också om svenska friluftsvanor.

Inledning

Cirkelledaren visar dagens planering i bildform och berättar om dagens träff (Bilaga 1, sid 4). Bilderna visar tydligt dagens upplägg.

Presentation

Precis som vid första träffen får deltagarna presentera sig för varandra med en hel mening: JAG HETER... Återanvänd namnskytlarna om det finns sådana kvar från förra träffen.

Repetition

Inledningsvis finns det möjlighet att repetera ord från förra träffen genom att sammanfatta vad som hände då. Till hjälp kan fotografier och eventuellt sparade naturföremål användas. En dataprojektor är användbar vid gemensamma reflektioner kring bilder.

Svenskt friluftsliv

Eftersom träffens tema är att benämna handlingar och sådant som sker är det ett bra tillfälle att tala om vad svenskar gör i naturen och hur friluftsvanorna ser ut här.

De vanligaste aktiviteterna i det svenska friluftslivet har varit att fiska, jaga, plocka bär och svamp, bada, vandra, tälta, åka skidor, göra upp eld, segla, paddla kanot, cykla, skåda fåglar och rida. Gemensamt för aktiviteterna är att det inte handlar om tävling eller idrott. Oftast är upplevelsen i centrum, inte fysisk friskvård som konditionsträning. Berätta även att många går ut ensamma i naturen i Sverige.

I boken *Det gröna finrummet* (Jensen och Ouis, 2014) beskrivs fem olika typer av friluftsliv utifrån motiv: det nyttomotiverade, det romantiska, det vetenskapliga, det sociala och det fysiska. Personer kan utöva en och samma aktivitet av någon av dessa anledningar eller flera andra.

Deltagarna kan se på bilder i årtsidskorten som visar vad många gör utomhus i Sverige (Bilaga 3-6, sid 6-9). Öppna för en diskussion på svenska, med hjälp av översättningsappar, vilka likheter som finns med det som deltagarna gör i sina hemländer.

Övningar utomhus (ca1,5 h)

Övning 1 - Vad gör du? - Verbpåsen

Syftet med denna övning är att benämna olika sätt att röra sig. Det är bra att göra den på tredje träffen; deltagarna har nu träffat varandra och vågar kanske röra sig och agera inför de andra. Ingen behöver känna sig utsatt eftersom alla rör sig samtidigt, efter fysisk förmåga.

Material: De 75 korten med vanliga verb under rubriken; *rörelser hos människor* som finns i kopieringsunderlaget Verbpåsen (Bilaga 10, sid 34).

1. Deltagarna ställer sig i cirkel. Cirkelledaren väljer ett ord, till exempel GÅ, och visar det antingen som kort eller på lärplatta.
2. Cirkelledaren går in i cirkeln och går runt och upprepar ordet. JAG GÅR.
3. Om deltagarna är pigga på att röra sig kan de följa efter cirkelledaren som nu går iväg en bit med alla efter sig samtidigt som de upprepar: JAG GÅR.
4. Övningen lockar ofta till skratt vartefter orden byts ut mot till exempel: springer, joggar, haltar och promenerar.

Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Övning 2 - Minicharader

Charader är en lek som går ut på att en deltagare ljudlöst illustrerar något enbart med hjälp av gester och kroppsspråk medan andra försöker gissa vad deltagaren visar. Att göra charader kan uppfattas som jobbigt i stor grupp men om de utförs parvis under enkla och avspända former blir det inte lika laddat.

1. Deltagarna samlas runt en vit duk. Cirkelledaren har lagt ut ett antal verbkort på duken. Deltagarna delas in i par så att de som kan mera svenska helst är med någon som kan mindre svenska.
2. Varje par väljer två ord och går iväg några meter och utför sina enkla charader.
3. Därefter kan två par träffas och göra sina charader för varandra och gissa vad de gör.
4. Paren lägger sedan tillbaka orden på den vita duken och tar två nya ord.
5. Cirkelledaren finns med som stöd och kan förklara ordens betydelse.

Övning 3 - Verbal promenad

Syftet med övningen är att deltagarna tillsammans ska beskriva vad andra människor i deras omgivning gör.

Material: De 75 korten med vanliga verb under rubrikerna *rörligt friluftsliv* och *ansiktsrörelser* som finns i kopieringsunderlaget Verbpåsen (bilaga 10, sid 34).

1. Deltagarna delas in i par. Cirkelledaren beskriver hur de ska gå en kort promenad inom ett begränsat område där det rör sig andra människor.
2. Den ena i paret berättar för den andra vad olika människor gör på platsen. Den andra kan ställa frågor och peka diskret.
3. Det kan till exempel bli: hen cyklar, hen leker, hen skrattar.
4. Efter ett tag byter de roller så att den andra får vara den som beskriver det som händer.
5. När paret är tillbaka kan de berätta för cirkelledaren vad de sett och samtidigt klargöra vissa ords betydelse och uttal.

Vad skulle du vilja göra här?

6. De par som först kommer tillbaka efter promenaden kan prata med varandra och med cirkelledaren om vad de skulle vilja göra på den plats där de befinner sig.
7. De kan också berätta vad de själva eller andra skulle ha gjort på en liknande plats i landet de kommer ifrån.

Foto: Christian Saltas

Avslut, inne eller ute (ca 45 min)

Om platsen och vädret tillåter är det optimalt att avsluta denna träff utomhus och gärna runt en eld. Om det inte är möjligt att göra upp eld kan deltagarna samlas i cirkel sittandes på filtar eller sittunderlag.

Fika

Den avslutande tiden blir en fikastund där deltagarna fritt kan tala om träffarna. Om det finns möjlighet kan de också gemensamt förbereda dagens fika eller göra något traditionellt enklare hantverk antingen från Sverige eller från något annat land.

Exempel på vad som kan göras:

1. Koka kaffe eller te över öppen eld.
2. Steka krabbelurer (en söt mjuk kaka som steks i stekpanna över öppen eld).
3. Tälja en pinne eller barkbåt.
4. Binda kransar av till exempel maskrosor eller lönnlöv.
5. Tillverka en sälglöjt.
6. Vissla med grässtrån, ekollonhattar eller lönnlöv.
7. Fläta/ tillverka figurer av kaveldun eller vass.
8. Använda stormkök för tillagning av något.
9. Tillverka halsband av naturmaterial.
10. Grilla korv.

Krabbelurer.
Foto: Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Recept - Krabbelurer

Ingredienser:

- 2 ägg
- 4,5 dl vetemjöl
- 1,5 dl mjölk
- 2 tsk bakpulver
- 1 tsk vaniljsocker

Tillagning:

Vispa ihop ägg och socker. Rör sedan ner övriga ingredienser. Klicka ut smeten i stekpanna och stek dem gyllene. Pudra krabbelurerna med florsocker.

Cirkelledaren kan med fördel dela med sig av sin egen kunskap och erfarenheter av denna typ av anspråkslöst friluftsliv som innefattar en enklare måltid och ett enklare hantverk. Deltagare som är vana vid hantverk kan visa exempel på sådant som de brukar göra eller som de gjorde som barn.

Utvärdering av studiecirkeln

Be deltagarna utvärdera cirkelträffen på samma sätt som de gjorde efter tidigare träffar (se sid 21). Allt eftersom du lär känna deltagarna bättre kan du fråga mera specifika frågor om t.ex. enskilda övningar.

Krabbelurer.
Foto: Ivar Lättman-Masch

Svenska i naturen

Studieförbunden har ett uppdrag att ge asylsökande en meningsfull väntan, en möjlighet att lära sig svenska och stifta bekantskap med det svenska samhället. Målet med studiematerialet Svenska i naturen är att erbjuda ett roligt sätt att lära sig svenska tillsammans med andra ute i naturen.

Det finns ett stort behov av ledare som vill leda studiecirkelar med asylsökande. Studieförbundet vill genom materialet Svenska i naturen möjliggöra för våra medlemsorganisationer att möta asylsökande. Som cirkelledare ansvarar du för att förbereda träffarna och de olika språkövningar som finns i studieplanen. Men du får också möjligheten att lära av och ha roligt tillsammans med deltagarna.

"Att ta steget och bli volontär är det mest svindlande och utmanande jag gjort, sedan jag lärde mig klättra i träd som barn. Min känsla av gemenskap har breddats, och på köpet har jag fått en mycket bättre utsikt", skriver Kristina Keyzer, naturguide, om sina erfarenheter av att guida asylsökande i naturen. I en grupp där det är svårt att kommunicera via språk hittar deltagare och cirkelledare annat som de har gemensamt: att vara utomhus, ha picknick, promenera eller att hitta en växt eller ett djur som även finns i hemlandet. Det är en givande upplevelse.

Vi hoppas att du vill ta steget och bli cirkelledare i Svenska i naturen hos oss.

Studieförbundet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna med ett brett utbud av studiecirkelar, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Varje år samlas 230 000 deltagare i våra studiecirkelar och kurser.

Vill du också leda studiecirkelar med asylsökande? Ta kontakt med Studieförbundet där du bor och bli cirkelledare hos oss. Välkommen till Studieförbundet!

